

Inventaris van het Archief van het "Bestuur van het Zeewezen" (1830-1976)

Deze zeer lijvige en uiterst gedetailleerde "Inventaris van het Archief van het "Bestuur van het Zeewezen" 1830-1976" (Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1979, 8°-gr., 662 blz.) werd op degelijke wijze samengesteld door Cyriel Vleeschouwers, assistent. 92 pagina's "Ter Inleiding" gaan de eigenlijke inventaris vooraf.

Daarin biedt hij een Schets van de administratieve geschiedenis van het Bestuur van het Zeewezen (Ministeries met bevoegdheid over het Zeewezen, Indeling in kantoren) ; Klasseringsschema van de inventaris : het Bestuur van het Zeewezen en zijn archief (lijst der bundelnummers in het Bestuur van het Zeewezen) ; Het Bestuur van het Zeewezen en het Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën (Algemeen Rijksarchief ; Rijksarchief in de Provinciën) ; Archivalia over het Zeewezen. Vijf bijlagen worden toegevoegd aan de Inleiding, waaronder: Waterschoutsambt te Oostende (klassement R. de Bock-Doehaerd) ; Concordantie referenties Nationaal Scheepvaartmuseum te Antwerpen met huidig klassement ; Waterschoutsambt te Zeebrugge (klassement M. Van Osta). Wij geven nu de hoofdlijnen van de indeling van de inventaris bondig weer :

BESTUUR VAN HET ZEEWEZEN :

- 1) ADMINISTRATIE : algemeenheden, personeel, boekhouding.
- 2) EXPLOITATIE : I. Pakketboten Oostende-Dover
II. Loodswezen, slepen, redding, verlichting, seinen en peilingen.
- 3) KOOPVAARDIJ : I. Economie : individuele scheepsdossiers : aan-en verkoop schepen ; scheepshouw ; toelagen aan Koopvaardij ; scheepskrediet voor nieuw-, om- en inbouw Zeevisserij België ; Transatlantische lijnen ; internationale verdragen of conflicten.
II. Sociale zaken : Hulp- en Voorzorgskas der zeelieden varende onder Belgische vlag (H.V.K.) ; Zeevaartpolitie (Waterschoutsambt Brussel, Oostende, Antwerpen en Gent Zeebrugge) ; Belgische Pool der Zeelieden ter Koopvaardij (Antwerpen) ; Onderwijs (zeevaartscholen, Psychotechnisch Comité ; onderwijs Koopvaardij en Zeevisserij ; Herinrichting Zeevaartonderwijs ; Hogere Zeevaartschool te Antwerpen, Belgische Zeevaartvereniging ; Rijksmarineschool te Oostende).
III. Wetgeving en Documentatie : Wetgeving ; Documentatie (juridisch, sociaal, technisch, buitenland, verdragen, juridische afvies en artikels) ; Tentoonstellingen en congressen.
IV. Havenbelangen :
  - Binnenlandse havens : Havens Antwerpen, Gent, Brussel ; Brugge, Zeebrugge ; Brussel ; De Panne, Gent, Leuven, Luik, Nieuwpoort, Oostende ; Belgische havens.
  - Buitenlandse havens : Buitenlandse havens en zeevaartinstellingen ; Verslagen van ambassades en consulaten
- 4) TECHNISCH BESTUUR : Pakketboten.
- 5) BINNENVAART :
  - A. Kabinetdossiers : laureaten en eredekens van de Arbeid.

B. Algemene politiek van vervoer te water : Infrastructuur ; Vloot ; Technische aspecten : bouw der schepen, onderdelen, reglementen ; Vrachten ; Verzekering, Rechten, Deviezen ; Organismen en Congressen ; Nederlands-Belgische betrekkingen.

6) ZEEVISSERIJ :

- Lijst der vissersboten.
- Vlootwijzigingen.
- Hulp- en Voorzorgskassen. Sociale zekerheid vissers.
Stichting Godtschalck - Gemeenschappelijke Kas voor de Zeevisserij - Herziening arbeidsongevallenwet en zeeongevallenwet.
- Onderwijs Zeevisserij :
  - x Onderwijs Zeevisserij. Inspectieverslagen.
  - x Brevetten, beurzen, examens.
  - x Toelagen, Begroting. Wedden : Begroting onderwijs ; Onderwijs en onderzoek. Algemene bundels ; Wedden van het onderwijzend personeel ; Toelagen aan Visserijscholen.
  - x Rijkvisserijschool. Koninklijk Werk "IBIS" : Uitgavenstaten en uitbatingsstaten ; Uitbetaling van toelagen op wedden van het personeel ; Toelagen ; Balansen ; Varia.
  - x Scholen van zeevisserij-onderwijs.
    - Vrije vissersscholen.
    - Vrije Vissersschool te Oostende
    - Scheepsjongensschool te Oostende.
    - Stedelijke vissersschool te Oostende.
- Zeevisserij. Zeeonderzoek.

BELGIE IN OORLOGSVERBAND MET NASLEEF :

1) WERELDOORLOG 1. LE HAVRE EN LONDEN

- a) Studies en documentatie : Lloyd Royal Belge N.V. ; Studies Hendry de Vos : "Raadgevende Commissie van het Zeewezen".
- b) Vrachtenkantoor : Documenten ; Vrachtenkantoor in werking ; Opeising ; Toestand der vloot ; "Commission for Relief in Belgium".
- c) Verzamelplaats der zeelieden.
- d) Oorlogsschade : Frijsgerecht ; Verlies en herstel Belgische koopvaardijvloot ; Zeevisserij ; Wapenstilstand en Vredesconferentie.

2) WERELDOORLOG 2. BESTUUR TE BRUSSEL

- Dienst Mobilisatie en Vracht : Havencommissariaat ; Zending Casteur ; Militair ; Brandstof schepen ; Tonnement ter beschikking ; Omzendbrieven ; Documentatie ; Opeising ; N.A.T.R.A.M.A.
- Scheepvaart in oorlogstijd.
- Oorlogsschade ; Dienst voor Identificering en Vereffening der onbeheerde goederen in het buitenland, toebehorend aan of bestemd voor Belgen ; Vereniging voor Onderlinge Zeeverzekeringen tegen Oorlogsrisico ; etc.

- Dienst voor Overzeesch Vervoer : Herinrichting van D.O.V. in 1945 ; Individuele schepen D.O.V.

3) WERELDOORLOG II. REGIE VAN HET ZEEWEZEN TE LONDEN LATER TE BRUSSEL

Frans-Brits Coördinatie-comité. Comité voor economische oorlogsinspanningen.
Belgische Economische Zending.
Belgian Shipping Advisory Committee.
Belgische Dienst voor Beheer en Liquidatie.

I. KABINET

II. ADMINISTRATIE

A. BESTUURLIJKE AFDELING :

1. Personeel

2. Rekenplichtigheid en wedden

3. Waterschoutsambt :

- Marinerechtbank
- Bemanningen
- Bemanning in U.S.A.

4. Maatschappelijke zekerheid :

- Gemeenschappelijke Kas der Koopvaardijvloot
- Gemeenschappelijke Kas der Zeevisserij
- Hulp- en Voorzorgskas
- Lonen : Koopvaardij : Lonen en Vergoedingen. Loonschalen ; Delegaties ; Spaarkas der zeelieden. "Continuous Service bonus" ; Bijdragen gestort per rederij of per schip ; Sleepbotenpersoneel.
- Werkloosheid.

5. Admiraliteit :

- Royal Navy. Belgian Section
- Belgian Naval Control Officers
- Kanonniers.

B. UITBATING :

1. Staats- en handelsvloten :

- Rederijen : C.M.B.-A.M.I. - John Cockerill Line - L. Dens & Co. Ltd. en Deppe - Rederij René Geurts - Rederij M. Goossens - United States Lines.
- Schepenbundels : Dossiers per schip
- Allied Tonnage Replacement Scheme
- Pakketboten : Teruggave en heruitrusting der pakketboten door Britse regering
- Sleepboten, Kleine schepen.
- Time-charter ; Gross charter.
- Inval Normandië 1944. Liberator-charter.

2. Verzekeringen : Algemeen - Koopvaardij ("Surplus Marine Insurance") - Zeevisserij.

3. Zeevisserij :

- Verlaten van België. Opeising.
- Verstiging in Engeland. Opvang.
- Vestigingsplaats.
- Administratie : vloot, bevoorrading, studies.
- Vergoedingen aan schipbreukelingen in visserij.
- Uitbating.
- Opeisingen (oorlogsdienst)
- Time-charter.
- IJsland-visserijschepen voor Kongo-bescherming.

C. TECHNISCHE DIENST :

1. On-survey per schip.

2. Zeevaartonderwijs : Visserijschool Brixham - Visserijonderwijs te Preston en te Swansea - Zeevaartschool Southampton - Zeevaart-Radio-telegrafistenschol.

4) NA-OORLOG

I. Dossiers op Kabinetsniveau : afrekening tussen Britse en Belgische regeringen.

II. Internationale organismen :

III. Varia.

IV. Staatsuitbating.

Om de inventaris algeheel en grondig te kunnen ontsluiten, heeft de samensteller uitvoerige registers gemaakt van persoons- en plaatsnamen, organisaties, rederijen en schepen. C. Vleeschouwers publiceerde onlangs ook een artikel in het tijdschrift "Archief- en Bibliotheekwezen in België" (XLIX, 1978, nrs. 3-4, pp. 504-540 en L, 1979, nrs. 1-4, pp. 84-101) over de "Administratieve evolutie van het Bestuur van het Zeewezen 1830-1978" (administratieve geschiedenis van dit Bestuur en haar ambtenaren). Ingelijks afgedrukt in het tijdschrift "Archief- en Bibliotheekwezen in België", deel 50, nrs. 1-4, 1979, pp. 30-83, een bijdrage van C. Vleeschouwers over "Het bestuur, respectievelijk de Regie van het Zeewezen tijdens de Tweede Wereldoorlog". Beide historische studies zijn grondig uitgewerkt, voor belangstellenden zeer boeiend en knap verwoord.

Emiel SMISSAERT

BELGISCHE KOOPVAARDIJSCHEPEN in 1829

Uit een artikel van Alex DEVOS verschenen in de MEDEDELINGEN van de MARINE ACADEMIE deel XV met als titel :

De Antwerpse Koopvaardijvloot omstreeks 1830 met Vlootlijst der Belgische Koopvaardij-schepen in 1829 - 1835 lichten wij de volgende inlichtingen met betrekking tot OOSTENDE ... In het register van het Bureau Veritas voor het jaar 1829, zijn in totaal 182 Belgische Schepen vermeld, waarvan er 21 OOSTENDE als thuishaven hebben...

In een bijlage zijn deze schepen opgenomen met volgende inlichtingen : naam, scheeps-type, tonnemaat, bouwjaar, thuishaven, naam reder of eigenaar, naam van de Kapitein, jaar van uitgifte van de register, waaruit de inlichtingen werden verzameld.

Op de vlootlijst 1828 - 1835 komen 41 schepen voor met thuishaven OOSTENDE.

J.B. DREESEN